

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК САТ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття розглядає роль технології САТ як складової комунікативно-спрямованої програми викладання англійської мови та шляхи впровадження даної методики оцінювання в навчальний процес. У центрі уваги — базові поняття теорії класного оцінювання, основні її вимоги та відмінності методик САТ від традиційного тестування. Аналізується ефективність їх практичного застосування, вироблення ефективної стратегії забезпечення постійного моніторингу навчального процесу.

Вивченню ролі зворотного зв'язку в навчальному процесі присвячено багато досліджень, в центрі уваги яких — питання критичного оцінювання навчання, його вплив на світогляд, знання студентів. Досліджуючи «classroom assessment technique» Thomas Angelo, Patricia Cross, D. Kelly та інші проводять велику експериментальну роботу, аналізуючи проблеми «менеджменту в класі», успішності викладацької діяльності, підвищення ефективності навчального процесу та широкого впровадження програми досліджень САТ у практику.

Технологія САТ, тобто методика оцінювання навчального процесу, заслуговує на особливу увагу як важлива складова комунікативно-спрямованої програми викладання англійської мови.

Під терміном «classroom assessment» мається на увазі оцінювання процесу навчання в конкретній студентській групі, встановлення та підтримування зворотного зв'язку з метою поліпшення навчального процесу. Цей термін відрізняється від терміна «classroom evaluation», мета якого — оцінювання знань студентів у балах.

Як і більшість освітніх програм сьогодні, програма викладання англійської мови справедливо приділяє значну увагу компоненту оцінювання, беручи його за основний показник ефективності програми та якості навчання.

Зорієнтована на інтегрований розвиток усіх основних мовних умінь та навичок, програма передбачає оцінювання набутих студентами знань шляхом проведення поточного та кінцевого тестувань. Розроблено основні вимоги та критерії проведення поточного та кінцевого тестувань, що визначають рівень знань, набутих студентами, обсяг вивченого матеріалу.

Під час аналізу результатів тестувань, викладача, як правило, може здивувати, а то й засмутити велика розбіжність між тими знаннями, які демонструє студент, і тим обсягом матеріалу, який він повинен був засвоїти за програмою. Часом це прірва між тим, що вчили, і тим, що вивчили. Більше того, паралельні групи з порівняно однаковим стартовим рівнем знань, працюючи з одним викладачем, можуть продемонструвати різний ступінь засвоєння програми. Крім того, на цьому етапі, після отримання результатів

тестів і виведення оцінки, пізно виправляти становище, повертатись до конкретних тем, неза-своєних розділів програми. Оцінка, що отрима-на шляхом традиційного тестування, як свідчить практика, мало впливає на процес навчання сту-дента.

Очевидно, що тільки традиційних поточного та кінцевого тестувань недостатньо для отри-мання повного уявлення про якість навчального процесу і шляхи його поліпшення. Як вчасно до-помогти своїм студентам вчитися краще? Які фактори є вирішальними і безпосередньо впли-вають на якість навчального процесу? Яка взає-модія між викладачем та студентами в аудиторії могла б сприяти більшій ефективності навчан-ня? Чи можуть самі студенти правильно оцінити та скерувати власне навчання? В пошуках відпо-відей на ці запитання сучасна методика при-йшла до усвідомлення необхідності розробки ін-ших, додаткових до класичних, методик оціню-вання навчального процесу в класі.

В освітніх технологіях останніх років ці ме-тодики (САТ) набувають все більшого значення як важлива складова процесу навчання, основ-ними аспектами якої є ефективність навчальних програм та якість навчання.

Використання методик САТ передбачає на-лагодження та підтримку постійного зворотного зв'язку між викладачем та студентами в кожній конкретній групі, проведення постійного моні-торингу процесу їхнього навчання. Особливо важливою є безпосередня участь самого викла-дача в проведенні такого постійного моніторин-гу, який свідчить про успішність студентів, а от-же, і про ефективність викладацької діяльності. Професійна майстерність, творчий підхід, чітке усвідомлення мети та пріоритетів мовних по-треб студентів у конкретній мовній групі допо-магає викладачеві створити та розвивати свою версію САТ У центрі уваги сам студент, особли-вості його навчання, якість та обсяг вивченого їм мовного матеріалу.

Підхід, що пропонується технологіями САТ, суттєво відрізняється від традиційного тесту-вання ще й тим, що має на меті не виведення адміністративної оцінки успішності студента, а виявлення інформації, що може сприяти підви-щенню його успішності.

Звичайно, необхідно враховувати при цьому не тільки мовні потреби конкретної аудиторії, а й специфічні особливості студентів у кожному конкретному класі і викладача, «хімію» у відно-синах «викладач—студент», або контекст. У зв'язку з цим, як свідчать дослідники, не існує Ідеальної версії САТ, яка б відповідала вимогам усіх студентів. Адже різняться цілі, стилі викла-дання, типи студентських аудиторій. Викладач

повинен використовувати, а в разі потреби ство-рювати і розвивати саме ту модель «зворотного зв'язку», яка б була дієвою в його конкретній ау-диторії, відповідала б його особистим та профе-сійним потребам. Аналіз результатів проведення такого оцінювання дуже корисний для подаль-шої викладацької праці.

Така версія САТ повинна відповідати основ-ним вимогам методик оцінювання, а саме — бу-ти систематичною, гнучкою і, головне, ефектив-ною.

Звичайно, в процесі навчання викладач по-слуговується, часом лише інтуїтивно, своїми враженнями про роботу студентів у класі, підсві-домо накопичує інформацію про те, як студенти навчаються, спостерігає за їхніми реакціями, зовнішністю, виразом обличчя та поведінкою. Прислуховується він і до студентських комента-рів та відгуків у процесі навчання, що допомагає йому визначити потреби аудиторії. Велику роль відіграють і традиційні, формальні методики «підсумовуючого» оцінювання, якими є оцінка за домашнє завдання, за заняття, за тему, за курс. Власні спостереження, враження про навчання студентів допомагають викладачеві в нефор-мальному оцінюванні студентів, але мало допо-магають студентів, якщо він не усвідомлює по-треби в такому оцінюванні та його результатах.

До основних понять, на яких базується теорія САТ, належать такі ключові, як:

- пряма залежність між якістю навчання та викладанням;
- вимога чіткості у визначенні завдань САТ;
- їх своєчасність та системність;
- відповідність вибраної технології кон-кретним потребам аудиторії;
- професійна майстерність та відданість викладача;
- плідна співпраця з колегами та студен-тами;

(«personal investment involvement»).

Важливо не перетворювати необхідність підтримування такого зворотного зв'язку на до-датковий тягар для студентів. Потрібно давати їм достатньо часу на відповіді, переважно ано-німні, і обов'язково доводити до відома ауди-торії отриману інформацію та її вплив на покращення процесу навчання. Такий системний, кон-структивний моніторинг дозволяє отримати не-гайні відповіді про якість навчання ще до тестів, до іспитів і суттєво вплинути на цей процес, внести необхідні корективи.

Зворотний зв'язок може свідчити про необ-хідність переорієнтування зусиль викладача, ча-сом дивувати і навіть насторожувати, але обо-в'язково допоможе кращому забезпеченню мов-них потреб аудиторії, інтегруванню додаткових

знань про навчання студентів у процес викладання. Методики CAT гнучкі, легкі у використанні та доступні в плані організації та аналізу результатів. Головне для викладача — визначити мету застосування методик CAT у групі, сконцентрувати увагу на певних знаннях чи потребах студентів для кращого розуміння того, що саме, яким чином і наскільки добре вивчає конкретна мовна аудиторія. Найбільш загальні питання, які можуть потребувати відповіді, стосуються змісту курсу та методики викладання.

Зворотний зв'язок, який свідчить про якість навчального процесу, може здійснюватися в письмовій та усній формі, стосуватись як окремого студента, так і цілої групи. Існує цілий спектр методик оцінювання: від придатних до негайного використання до таких, де викладачеві пропонується гнучка схема для пристосування до потреб аудиторії; від простого списку питань або навіть короткого резюме (1–2 речення) до розширених опитувань за системою «multiple choice», відповідей за шкалою балів та відкритих питань. Тільки за умови успішного застосування простих методик CAT протягом певного часу рекомендовано переходити до включення проектів CAT як елемента програми нарівні з іншими методами оцінювання.

Найпростіші методики потребують незначного часу (5–10 хв.) і надають інформацію, яку легко аналізувати. Необхідною вимогою є інформування студентів про мету, процедуру опитування та зміни в процесі навчання, які відбуваються в результаті такого оцінювання.

До конкретних методик CAT, які пропонуються в курсі практичного викладання англійської мови, до найпоширеніших та простих у використанні належать такі, як «muddiest point», «reading rating sheet», «process analysis», «chain notes», «goal rating and matching», RSQC2.

Методики CAT органічно вписуються в програму як складова оцінювання навчального процесу в групі, що свідчить про надзвичайну ефективність зворотного зв'язку, постійного неформального моніторингу ефективності викладання в конкретній аудиторії.

Підсумовуючи, необхідно висловити сподівання, що потенційно потужна, але легка у використанні методика CAT стане активним допоміжним засобом оцінювання на практичних заняттях з англійської мови в арсеналі викладачів, які прагнуть розуміння того, як відбувається результативне навчання в класі і чи успішна при цьому їхня роль викладача.

Angelo T. A., Cross K. P. Classroom assessment techniques: A handbook for college teachers 2-nd ed., — San Francisco: Jossey-Bass, 1998.

Centra J. A. The How and Why of Evaluating Teaching // New Directions for Higher Education. — 1977.

Cross K. P. Feedback in the Classroom: Making Assessment Matter. — Washington, D. C: American Association for Higher Education, 1988.

Cunningham P. M., Cunningham J. W. Content Area Reading-Writing Lessons // The Reading Teacher. — 1987.

Redmond M. V., Clark D. J. A Practical Approach to Improving Teaching // AAHE Bulletin. — 1982.

Walker C. J. Classroom Research in Psychology: Assessment Techniques to Enhance Teaching and Learning / T. A. Angelo (ed.). Classroom Research: Early Lessons from Success // New Directions for Teaching and Learning. — San Francisco: Jossey-Bass. — 1991. — № 46.

O. V. Kurovska

PRACTICAL CLASSROOM APPLICATION OF CAT TECHNOLOGY IN TEACHING ENGLISH

The article focuses on the role of CAT technology as one of the important components of the ESL course and the ways of its implementing into the teaching process, its challenges, practical implications and distinctive features are discussed. The article explores how to generate effective strategy of classroom assessment, construct proper tools, provide ongoing measurable assessment of students.